

Η δύναμη της αρνητικής σκέψης (Barbara Ehrenrich, Δημοσιογράφος και συγγραφέας)

Categories : [ΚΟΙΝΩΝΙΑ](#)

Date : 12 Νοεμβρίου, 2008

Η απληστία -και η πολυμήχανη αδελφή της, η κερδοσκοπία- είναι οι κύριοι κατηγορούμενοι για την τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση. Ομως υπάρχει και μια άλλη, πολύ ευυπόληπτη, νοοτροπία, που πρέπει να επωμιστεί μέρος της ευθύνης: Η χιμαιρική αισιοδοξία της αποκαλούμενης «θετικής σκέψης», που τόσο έχει υμνηθεί ως επιθυμητό χαρακτηριστικό του τυπικού Αμερικανού. Οπως την έχουν προωθήσει τηλεοπτικές εκπομπές και αναρίθμητα μπεστ σέλερ με συμβουλές αυτοβοήθειας, η ιδέα είναι να πιστεύεις σθεναρά ότι θα αποκτήσεις αυτό που θέλεις, όχι μόνο επειδή έτσι θα αισθάνεσαι καλύτερα, αλλά επειδή αν «οραματιστείς» κάτι επίμονα και συγκεντρωμένα, θα καταφέρεις να το κάνεις να συμβεί πραγματικά.

Θα καταφέρεις να πληρώσεις εκείνο το ενυπόθηκο δάνειο που είναι έξω από τις οικονομικές σου δυνατότητες ή, από την άλλη άκρη της συναλλαγής, θα καταφέρεις να μετατρέψεις χιλιάδες καταδικασμένα δάνεια σε γιγαντιαία κέρδη μόνο και μόνο επειδή πιστεύεις ότι μπορείς.

Η θετική σκέψη είναι ενδημική στην αμερικανική κουλτούρα -από τα προγράμματα απώλειας βάρους μέχρι τις ομάδες υποστήριξης καρκινοπαθών- και τις τελευταίες δύο δεκαετίες άπλωσε ρίζες και στον κόσμο των επιχειρήσεων. Ο καθένας ξέρει ότι δεν μπορείς να βρεις μια καλοπληρωμένη δουλειά αν δεν είσαι «θετικό άτομο» και ότι κανένας δεν γίνεται υψηλόβαθμο στέλεχος εξαπολύοντας προειδοποιήσεις για επερχόμενες καταστροφές.

Στα βιβλία με συμβουλές του τύπου «πώς θα επιτύχετε στις επιχειρήσεις» αφθονούν οι προειδοποιήσεις εναντίον της «αρνητικότητας» και οι προτροπές στους αναγνώστες να είναι πάντα κεφάτοι, αισιόδοξοι, γεμάτοι αυτοπεποίθηση. Είναι ένα μήνυμα που οι εταιρείες ενίσχυναν συστηματικά - εκπαιδεύοντας τους υπαλλήλους τους με τη βοήθεια «προπονητών ενθάρρυνσης» και με διάφορες εκδηλώσεις «τόνωσης κινήτρων», ενώ έστελναν τα υψηλόβαθμα στελέχη τους σε

ταξίδια-σεμινάρια όπου τους φούσκωναν τα μυαλά διάφοροι γκουρού της επιτυχίας τύπου Τόνι Ρόμπινς. Εκείνους που δεν κατάφεραν να προσαρμοστούν στο πρόγραμμα, τους υπέβαλλαν σε προσωπική προπόνηση ή τους έδειχναν την πόρτα.

Ο άλλοτε νηφάλιος χρηματοπιστωτικός κλάδος δεν έμεινε έξω από τον χορό. Στις ιστοσελίδες τους, οι «προπονητές επιτυχίας» ανέφεραν με υπερηφάνεια ανάμεσα στους πελάτες τους εταιρείες σαν τη Lehman Brothers και τη Merrill Lynch. Επιπλέον, για εκείνους που βρίσκονταν στην κορυφή της εταιρικής ιεραρχίας, όλη αυτή η πλημμυρίδα της θετικής σκέψης δεν φαινόταν καθόλου χιμαιρική. Με την ιλιγγιώδη άνοδο των αποδοχών τους, τα διευθυντικά στελέχη μπορούσαν ν' αποκτήσουν σχεδόν ό,τι ήθελαν, αρκεί να εκφράζανε την επιθυμία. Κανένας δεν ήταν ψυχολογικά προετοιμασμένος για τους δύσκολους καιρούς όταν ήρθαν, γιατί σύμφωνα με τους υπέρμαχους της θετικής σκέψης, ακόμα και η σκέψη της αποτυχίας μπορούσε να την προκαλέσει.

Οι Αμερικανοί δεν ξεκίνησαν σαν αυταπατώμενοι οπτιμιστές. Η νοοτροπία τους στα αρχικά στάδια, τουλάχιστον ανάμεσα στους προτεστάντες εποίκους και τους απογόνους τους, ήταν ένας σκυθρωπός καλβινισμός που έβλεπε τον πλούτο να πηγάζει μόνο από τη σκληρή δουλειά και την αποταμίευση, αλλά ακόμα κι έτσι δεν τον θεωρούσε καθόλου σίγουρο. Μπορούσες να δουλέψεις σκληρά και παρ' όλ' αυτά να αποτύχεις - και σίγουρα δεν επρόκειτο να καταφέρεις τίποτα προσαρμόζοντας τη συμπεριφορά σου σε οράματα επιτυχίας. Οι καλβινιστές σκέφτονταν «αρνητικά», σύμφωνα με τη σημερινή άποψη περί θετικής σκέψης, και κουβαλούσαν ένα βάρος ενοχής και απαισιοδοξίας που καμιά φορά τους λύγιζε το πνεύμα. Σε αντίδραση απέναντι σ' αυτή τη σκληρή στάση αναδύθηκε το ρεύμα της θετικής σκέψης - με φορείς διάφορους γκουρού, θεραπευτές και μύστες του υπερβατικού - του 19ο αιώνα, διαδίδοντας το ευχάριστο μήνυμα ότι ο Θεός, ή το σύμπαν, είναι στο πλευρό σου, ότι μπορείς πραγματικά να αποκτήσεις ό,τι θέλεις αρκεί η επιθυμία σου να είναι καλά εστιασμένη.

Όσον αφορά τον τρόπο που σκεφτόμαστε, το «αρνητικό» δεν είναι η μόνη εναλλακτική δυνατότητα σε σχέση με το «θετικό». Όπως δείχνουν οι περιπτωσιολογικές μελέτες ανθρώπων που πάσχουν από κατάθλιψη, η επίμονη απαισιοδοξία μπορεί να είναι εξίσου αβάσιμη και προϊόν αυταπάτης όσο και η αισιοδοξία. Η απάντηση σε αμφότερες είναι ο ρεαλισμός - να βλέπεις τους κινδύνους, να έχεις το κουράγιο να αντέχεις τα άσχημα νέα και να είσαι προετοιμασμένος για τα λίγα όσο και για τα πολλά. Αυτό ισχύει για

Η ΑΛΛΗ ΟΨΙΣ

Ψηλαφώντας την των πραγμάτων αλήθεια...

<https://alopsis.gr>

όλους, αλλά εμείς οι Αμερικανοί πρέπει να κάνουμε ιδιαίτερη προσπάθεια για να ακολουθήσουμε επιτέλους αυτή τη λογική.

(Πηγή: "Καθημερινή" 9/11/2008)